

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
Önsöz	vi
Bölüm bir	
1. GİRİŞ	2
1.1. Kitabın İçerik ve Kullanılışı	4
1.2. Bitkilerde zehirlilik	5
1.3. Bitki kaynaklı zehirlenmelere karşı alınabilecek bazı korunma önlemleri	5
Bölüm iki	7
2 BİTKİLERİN İÇERDİĞİ KİMYASAL MADDELER	11
Bölüm üç	
3. ZEHİRLİ BİTKİLERİN; BİYOLOJİK ÖZELLİKLERİ, EKOLOJİK ÖZELLİKLERİ, KİMYASAL BİLEŞİMİ, ZEHİRLENME BELİRTİLERİ	13
3.1. ACIDÜLEK, <i>Ecballium elaterium</i> (Cucurbitaceae)	14
3.2. AKBAŞ, <i>Mercurialis perennis</i> (Euphorbiaceae)	15
3.3. ATKUYRUĞU, <i>Equisetum arvense</i> (Equisetaceae)	16
3.4. BALDIRAN, <i>Conium maculatum</i> (Apiaceae)	17
3.5. BANOTU, <i>Hyoscyamus niger</i> (Solanaceae)	18
3.6. BASUROTU, <i>Ranunculus ficaria</i> (Ranunculaceae)	19
3.7. BEYAZ BANOTU, <i>Hyoscyamus albus</i> (Solanaceae)	20
3.8. BİNBİRDELİKOTU, <i>Hypericum perforatum</i> (Clusiaceae)	21
3.9. BOYAÇALISI, <i>Genista tinctoria</i> (Fabaceae)	22
3.10. BOYNUZGELİNCİK, <i>Glaucium corniculatum</i> (Papaveraceae)	23
3.11. CİVANPERÇEMİ, <i>Achillea millefolium</i> , (Asteraceae)	24
3.12. ÇAKIRDİKEN, <i>Xanthium spinosum</i> (Asteraceae)	25
3.13. ÇOBAN ÇANTASI, <i>Capsella bursa-pastoris</i> , (Brassicaceae)	26
3.14. ÇÖPLEME, <i>Helleborus orientalis</i> (Ranunculaceae)	27
3.15. ÇUHA ÇİÇEĞİ, <i>Primula vulgaris</i> (Primulaceae)	28
3.16. DELİGÖZ DİKENİ, <i>Centaurea iberica</i> (Asteraceae)	29
3.17. DENİZÜZÜMÜ, <i>Ephedra major</i> (Ephedraceae)	30
3.18. DİŞOTU, <i>Ammi visnaga</i> (Apiaceae)	31
3.19. FAREKULAĞI, <i>Anagallis arvensis</i> (Primulaceae)	32
3.20. GECESEFASI, <i>Ipomoea tricolor</i> (Convolvulaceae)	33
3.21. GELİNCİK, <i>Papaver rhoeas</i> (Papaveraceae)	34
3.22. GÜZELAVRATOTU, <i>Atropa belladonna</i> (Solanaceae)	35
3.23. HEZERAN, <i>Delphinium venulosum</i> (Ranunculaceae)	36

3.24.	HİNDİBA, <i>Cichorium intybus</i> (Asteraceae)	37
3.25.	ISIRGAN YAPRAĞI, <i>Urtica dioica</i> (Urticaceae)	38
3.26.	KANARYA OTU, <i>Senecio vulgaris</i> (Asteraceae)	39
3.27.	KANAVCI OTU, <i>Adonis annua</i> (Ranunculaceae)	40
3.28.	KARAMUK, <i>Agrostemma githago</i> (Caryophyllaceae)	41
3.29.	KEÇİSAKALI, <i>Galega officinalis</i> (Fabaceae)	42
3.30.	KEKLİKGÖZÜ, <i>Adonis aestivalis</i> (Ranunculaceae)	43
3.31.	KIR HARDALI, <i>Sinapis arvensis</i> (Cruciferae)	44
3.32.	KIRLANGIÇ OTU, <i>Chelidonium majus</i> (Papaveraceae)	45
3.33.	KIRMIZI HEVHULMA, <i>Lythrum salicaria</i> (Lythraceae)	46
3.34.	KÖPEKÜZÜMÜ, <i>Solanum nigrum</i> (Solanaceae)	47
3.35.	KURTBAĞRI, <i>Ligustrum vulgare</i> (Oleaceae)	48
3.36.	KÜSKÜT, <i>Cuscuta planiflora</i> (Convolvulaceae)	49
3.37.	LABADA, <i>Rumex crispus</i> (Polygonaceae)	50
3.38.	LOHUSA OTU, <i>Aristolochia maurorum</i> (Aristolochiaceae)	51
3.39.	ORMAN GÜLÜ, <i>Rhododendron speciosa</i> (Ericaceae)	52
3.40.	ORMAN SARMAŞIĞI, <i>Hedera helix</i> (Araliaceae)	53
3.41.	PORSUK, <i>Taxus baccata</i> (Taxaceae)	54
3.42.	SABUNOTU, <i>Saponaria officinalis</i> (Caryophyllaceae)-	55
3.43.	SARI YOĞURTOTU, <i>Galium verum</i> (Rubiaceae)	56
3.44.	SİĞİRDİLİ, ÖKÜZDİLİ, <i>Echium italicum</i> (Boraginaceae)	57
3.45.	SİRÇA OTU, <i>Xanthium strumarium</i> (Asteraceae)	58
3.46.	SİRKEN, <i>Chenopodium album</i> (Chenopodiaceae)	59
3.47.	SU BALDIRANI, <i>Cicuta virosa</i> (Apiaceae)	60
3.48.	SÜTLEĞEN, <i>Euphorbia</i> sp.(Euphorbiaceae)	61
3.49.	SÜTLEĞEN, <i>Euphorbia aleppica</i> (Euphorbiaceae)	62
3.50.	SÜTLEĞEN, <i>Euphorbia helioscopia</i> (Euphorbiaceae)	63
3.51.	SÜTLÜ SARMAŞIK, <i>Cynanchum acutum</i> (Asclepiadeaceae)	64
3.52.	ŞAHTERE, <i>Fumaria officinalis</i> (Fumaraiceae)	65
3.53.	ŞEYTAN ELMASI, <i>Datura stramonium</i> (Solanaceae)	66
3.55.	KRAL TACI, TAÇ ÇİÇEĞİ, <i>Adonis flammea</i> (Ranunculaceae)	67
3.56.	TARLA SARMAŞIĞI <i>Convolvulus arvensis</i> (Convolvulaceae)	68
3.57.	TAVŞANCILOTU, <i>Heracleum platytaenium</i> (Apiaceae)	69
3.58.	YABAN YASEMINI, <i>Solanum dulcamara</i> (Solanaceae)	70
3.59.	YAVŞAN OTU, <i>Artemisia scoparia</i> (Asteraceae)	71
3.60.	YER FESLEĞENİ, <i>Mercurialis annua</i> (Euphorbiaceae)	72
3.61.	YILANYASTIĞI, <i>Arum maculatum</i> (Araceae)	73
3.62.	YÜKSÜK OTU, <i>Digitalis lanata</i> (Scrophulariaceae)	74
3.63.	ZAKKUM, <i>Nerium oleander</i> (Apocynaceae)	75
3.64.	ZERDALİ DİKENİ, <i>Centaurea solstitialis</i> (Asteraceae)	76
	Kaynaklar	77
	Yazarın Diğer Yayınları	83
	Dizin	88

ÖNSÖZ

Bu kitap; veterinerler, doktorlar, eczacılar, toksikologlar, ziraatçiler, ormancılar, biyologlar, aktarlar, gıda, tarım, hayvancılık ve yem sektöründe çalışanlar ile tüm yetiştiriciler için pratik bilgiler içerir. Kitapta verilen bilgiler yerli ve yabancı çok sayıda eserden derlenerek hazırlanmıştır. Ayrıca zehirli bitkilerin tanınmasında yardımcı olacak, bitkiyi tanımlayıcı renkli fotoğraflar konmuştur.

Bitkilerin insanlara birçok faydalar sağladığı bir gerçektir. Ancak bitkiler aynı zamanda zararlı bazı maddeler de içerebilir. Bir başka deyişle bitkiler insanlar ve hayvanlar için faydalı olduğu kadar zararlı da olabilir. Bu nedenle bilinçsiz, yanlış, aşırı kullanım canlılar için tehlikelidir.

Bu kitabı okuduğunuzda; yakın çevrenizde bulunan zehirli bitkileri tanıyabilecek, zehirli organik bileşikleri öğrenecek, hayvanların zehirlenme belirtileri hakkında bilgi sahibi olacaksınız.

Kitapta Türkiye'nin çayır, mera ve ormanlarında en yaygın olarak rastlanan, ölümlere neden olabilecek kadar zehirli olan bitkiler incelenmiştir. Şüphesiz ki zehirli bitkiler bu kitapta verilen bitkilerle sınırlı olmayıp, çok daha fazladır. Ancak bir kitapta bunların tamamını ele almak çok zor olduğundan, en yaygın görülen bitkiler seçilmiştir. Bitkiler kitap içinde bilinen Türkçe adının alfabetik sırasına göre ele alınmış olup; bitkilerin Latince adları ve familya adları taksonomik bir düzen içinde verilmiştir.

Kitabın hazırlanmasında "Kaynaklar" başlığı altında verilen eserlerden geniş ölçüde yararlanılmış olup, daha geniş ve ayrıntılı bilgi bu çalışmalardan temin edilebilir. Bu eserleri yazarak bilime çok değerli katkılarda bulunan yazarlara teşekkürü bir borç bilirim. Ayrıca tüm dikkat ve gayretlerime rağmen, kitapta olabilecek eksik ve hataların düzeltilmesi için yapılacak eleştiri ve önerileri şükranla karşılayacağımı belirtmek isterim.

Bitkiler ekosistemin temel yapı taşları olup, canlılığın kaynağını oluştururlar. Bu nedenle yaşamın sürekliliği, insanoğlunun bitkileri, tanıma, anlama ve geliştirme yönündeki çabalarına bağlıdır. Bu kitap, zehirli bitkilerin tanınması ve zehirlenme belirtilerinin bilinmesine birazcık olsun katkıda bulunursa amacına ulaşmış olacaktır.

Prof. Dr. Ersin YÜCEL
Eskişehir